

ณัฐริธา นิคมเพ็ชร 2553: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนบ้านเปรี๊ตใน
จังหวัดตราด ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)
สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์อภิวันท์ กำลังเอก, M.A. 92 หน้า

ทรัพยากรป่าชายเลนนับว่ามีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศตลอดจนสภาพความเป็นอยู่
ของประชาชนชายฝั่งและในพื้นที่ รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมการอนุรักษ์แบบมีส่วนร่วม โดยรัฐมุ่งหวังให้
ประชาชนในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้นๆ เข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วม ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่
จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ได้
อย่างยั่งยืน การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน
ชุมชนบ้านเปรี๊ต หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยน้ำขาว อำเภอเมือง จังหวัดตราด ซึ่งครอบคลุม 2 วัตถุประสงค์ คือ ศึกษา
ระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนบ้านเปรี๊ตใน
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่ จำนวน 148 ตัวอย่าง สำหรับสถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าสถิติพรรณนา และค่าไค-สแควร์ โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงและเพศชายในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน และมี
คุณวุฒิในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะการประกอบอาชีพได้แก่การทำเกษตรแบบผสมผสาน
และทำสวนยางเป็นอาชีพหลัก อย่างไรก็ตามปัจจุบันพบว่า มีการประกอบอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำมากขึ้น มีรายได้
สุทธิเฉลี่ย 67,945 บาทต่อคนต่อปี โดยชุมชนบ้านเปรี๊ตมีการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนในด้านการบริโภค
ของครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นมูลค่าโดยรวมทั้งหมดประมาณ 1,668,780 บาทต่อปี สำหรับความรู้ความ
เข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน และความรู้เกี่ยวกับประวัติการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของป่า
ชายเลนชุมชนบ้านเปรี๊ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านเปรี๊ตใน ภาพรวมส่วนใหญ่มีระดับการมี
ส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่
กลุ่มตัวอย่างเพศชาย กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพการเกษตร กลุ่มตัวอย่างที่มีการถือที่ดินมากกว่า 8 ไร่ กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับประวัติการพัฒนาและการ
เปลี่ยนแปลงของป่าชายเลนชุมชนบ้านเปรี๊ตในระดับมาก ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันประชาชนขาด
ความตระหนักในการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชายเลนเท่าที่ควร จึงควรมี
การจัดกิจกรรมด้านการพัฒนาป่าชายเลนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม และรวมถึงการ
จัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์และพัฒนาป่าชายเลน เพื่อเป็นการส่งเสริมและ
พัฒนาระดับการมีส่วนร่วมให้ดียิ่งขึ้น

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก